

**Initiativärende mot Överförmyndaren i Norrtälje kommun om
handläggningen av ärenden om god man enligt 11 kap. 2 §
föräldrabalken m.m.**

Initiativet m.m.

Vid inspektion av Överförmyndaren i Norrtälje kommun den 4-5 december 2006 gjordes iakttagelser angående överförmyndarens förordnande av god man och handläggningen i ett ärende om föräldraförvaltning som föranledde mig att fortsätta granskningen inom ramen för ett initiativärende.

Föredraganden i ärendet upprättade en promemoria med i huvudsak följande lydelse.

Ärende 22/03

I februari 2003 förordnade överförmyndaren god man för AA för att tillvarata hennes intresse i dödsboet efter hennes make. AA behövde enligt läkarintyg hjälp med att bevaka sin rätt på grund av sjukdom. I sitt beslut angav överförmyndaren att förordnandet skedde med stöd av 11 kap. 2 § föräldrabalken (FB). Av akten framgår emellertid inte om AA hade god man eller förvaltare sedan tidigare. Till överförmyndaren har sedan inkommit ett köpeavtal. Den 1 september 2003 godkände överförmyndaren köpeavtalet. Såvitt framgår av akten har överförmyndaren inte vidtagit några åtgärder förrän 2007, då bl.a. den gode mannen tillskrevs.

Ärende 93/04

2004 ansökte en advokat om att god man skulle utses för BB för att företräda henne vid en gåva av fastighet. Överförmyndaren förordnade i november 2004 en god man med stöd av 11 kap. 2 § FB. Av akten framgår inte om BB hade god man eller förvaltare sedan tidigare. Överförmyndaren har granskat och godkänt gåvobrev och ansökan om inskrivning. Sedan december 2004 har inte någon åtgärd vidtagits förrän 2007 då den gode mannen tillskrevs.

Ärende 96/04

2004 anordnade överförmyndaren godmanskap för CC för att ta tillvara hennes intressen i ett dödsbo och arvskifte. Överförmyndaren har i sitt beslut angett att godmanskapet anordnades med stöd av 11 kap. 2 § FB. Av akten framgår inte om CC hade god man eller förvaltare sedan tidigare. Överförmyndaren har inte vidtagit någon ytterligare åtgärd förrän 2007 då den gode mannen tillskrevs.

Ärende 20/04

DD, som är född 1994, erhöll i samband med faderns död 2003 drygt 70 000 kr i försäkringsersättning som skulle stå under överförmyndarens tillsyn. DD var familjehemsplacerad hos EE och hennes moder är vårdnadshavare. EE inkom med tillgångsförteckning, vilken granskades och godkändes av överförmyndaren. Överförmyndaren har sedan beslutat att även DD:s barnpension skall sättas in på ett konto med överförmyndarspär. Av akten framgår inte om överförmyndaren ansett att DD:s tillgångar skall stå under kontrollerad förvaltning.

Utredning

Ärendet remitterades till Överförmyndaren i Norrtälje kommun för yttrande. Överförmyndaren FF anförde i sitt remissvar bl.a. följande.

Ärende 22/03

Överförmyndaren har vid eftergranskningen konstaterat att förordnandet av god man skett med stöd av fel lagrum och att ärendet därefter ej följts upp i avsikt att korrigeras eller avslutas.

Handlingar har 2007 införskaffats för att se hur ärendet har förlöpt oaktat det felaktiga förordnandet. Det har då kunnat konstateras att handlingen genomförts men att gode mannen ej efter genomfört uppdrag begärt sitt entledigande, eller påmint därom.

Överförmyndaren har därför 2007-05-07 tillskrivit gode mannen och entledigat honom från uppdraget. Akten har därefter stängts.

Ärende 93/04

I likhet med ovanstående ärende har även här god man utsett med stöd av fel lagrum.

Även här har inkomna handlingar samt kontakt med god man och advokat som upprättat gåvohandlingar visat att handlingen genomförts och att gode mannens uppdrag därför bort avslutas.

Gode mannen har meddelats entledigande och akten stängts 2007-04-15.

Ärende 96/04

Huvudmannen CC har sedan 1992-08-18 haft god man utsedd för sig. Detta förordnande är emellertid hanterat i en separat akt till vilken hänvisning finns i det datorstödda administrationsprogrammet. Av okänd anledning har detta inte noterats fysiskt i rubr. akt.

Förordnandet har i detta fall skett i korrekt lagrum. Genomgångna handlingar visar att ärendet avslutats. Gode mannen har 2007 05-08 entledigats från uppdraget i rubr. akt.

Ärende 20/04

Överförmyndarens beslut om överförmyndarspär för DD:s tillgångar har skett efter begäran av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning till skydd för DD:s tillgångar. Överförmyndarens bedömning och beslut har skett enligt FB13:19 som särskild överförmyndarkontroll. Överförmyndarens kontroll sker genom regelbundet inhämtande av saldobesked från bank.

Allmänna kommentarer

I avsikt att säkerställa att administrativ och juridisk kompetens motsvarar de krav som ställs på överförmyndarmyndigheten i Norrtälje har nuvarande befattningshavare tillförts administrativa resurser i form av datorstöd samt utökade personal-

resurser. Överförmyndare och handläggare har dessutom genomgått högskoleutbildning i överförmyndarjuridik. Bedömningen är att det därmed skapats resurser och kompetens som så långt det är möjligt skall undanröja risken för misstag och beslut på felaktiga grunder. En systematisk genomgång av samtliga akter har påbörjats.

Överförmyndarens akt i ärende 20/04 granskades på nytt. Med anledning av iakttagelserna som gjordes beslutades att frågor om överförmyndarens handläggning av ärende 20/04 skulle handläggas i ett särskilt ärende.

Bedömning

Ärendena 22/03, 93/04, 96/04

Enligt 11 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken (FB) skall överförmyndaren förordna god man när den som har en förmyndare, god man eller förvaltare skall företa en rättshandling eller vara part i en rättegång och behöver hjälp men enligt 12 kap. 8 § samma lag inte kan företrädas av förmyndaren, den gode mannen eller förvaltaren. Av tredje stycket följer att överförmyndaren skall förordna god man för den som har vårdnadshavare, förmyndare, god man eller förvaltare, i angelägenheter där den enskilde har ett intresse som strider mot en sådan företrädares eller dennes makes eller sambos intresse. Överförmyndaren skall meddela ett sådant förordnande, om det begärs av vårdnadshavaren, förmyndaren, den gode mannen eller förvaltaren eller den som denne i sådan egenskap företräder eller om det annars är lämpligt.

En tillämpning av 11 kap. 2 § FB förutsätter alltså att det redan finns t.ex. en god man för huvudmannen. Så var inte fallet i ärendena 22/03 och 93/04. Överförmyndaren saknade därmed stöd för att förordna god man enligt 11 kap. 2 § FB. Något annan möjlighet för överförmyndaren att förordna god man enligt föräldrabalkens regler fanns inte heller. Överförmyndaren förtjänar kritik för det inträffade

Beträffande ärende 96/04 hade huvudmannen god man enligt 11 kap. 4 § sedan tidigare och förordnandet av god man har således skett enligt korrekt lagrum. Enligt min mening borde det dock framgå av såväl akten som det i detta ärende aktuella beslutet att CC hade god man.

Det kan konstateras att överförmyndaren härutöver brustit i bevakningen av ärendena och att de inte avslutats inom rimlig tid. Som jag framhöll i inspektionsprotokollet (JO:s dnr 5655-2006) är det av vikt att rutinerna för bevakning fungerar. Ärendena skall drivas framåt och får inte ligga öppna på obestämd tid. Överförmyndaren kan inte undgå kritik även för detta.

Övrigt

Jag noterar att överförmyndaren har tillförts ökade administrativa resurser och att den juridiska kompetensen har höjts. Det är också tillfredsställande att en systematisk genomgång av samtliga akter har påbörjats.

Ärendet avslutas.